U. B. BERGEN
Ms. 200 h

Om Sildefiskeriet Omkostninger Nr 12, 1.

Notater

med Hensyn til Spørgsmaalet, om Land-
vet paa Norges vestlige og nordlige Kyster
i de senere Aarhundreder hver hovel sig
op over Havfladen, eller ikke?

I denne Henseende har jeg selv bragt
i Erfaring ~~følgende~~ eller kjøbt mig til
følgende Omstændigheder:

A. for en bekræftende Besvarelse:

1. at Bergenhuus Fæstning / : Holmen, Tolle-
holm : / for circa 600 Aar siden har
været en Holm eller omflød Pe-
cfr. Zirda. 2 B. S. 254—256.

2. at der omtrent i 1838 da ~~man~~ Kir-
kegaarden i Bergen blev omgraven
og indgjærdet, paa Kirkegaardens
øverste side nordmest ved Gjelet, 5
alen dybt, Jorden forandes et hori-
zontalt liggende, smalt Lærlag,
hvori der laae ~~en~~ mange Skjæl,
og Kvistet, af hvilke endel fandes
forvarede i Bergens Museum.

3. at man af Historien veed, at Søen
i Bergens Havn i Fortiden løb ind
i Viig eller Bugt ikke blot op til

2.

alle Helgens Kirke; det nu an-
vendte Raadhuus; men ogsaa
til St. Catharine Kirke; den nu
værende Prestegaard i Marken;
4. at de paa Overgangsstedet og i Nær-
heden, paa Allieden i Trondhjem, ind-
lagte Skibsfigurer staae i saa høi
en for Vandstanden, at det er van-
skeligt at de, paa den Tid de blev
indlagte, vare Søen nærmere,
hvilket er ydermeget med lignende
Indretninger i Sverige baade ved
Saltvandet og i Venedig.

5. at der ved Præstø i Smørdalen,
ved Foden af den nedenfor Kirken
værende Bakke, der ligger mere
end een Fjerding og fra Søen,
i Aaret 1823, blev et Jord-
skred, som viste, at der om-
trent i Lige Høide med Elven laae
forskjellige Lerskifer blot Eller-
mus-Arter, men Potere, og at der
paa Bjerget for Præstegaard stod
fossilt Skjæl.

Prøver af disse findes i Bergens
Museum.

6. at der ved Graaning et Par Alen nu i Jorden l den ved Dorhellen i Askevolds Krostegeli og Syn vorende ukyre store Skjør, der nu ligger circa 8 a 10 Alen over Jords i di vcau, for omtrent 8 Aar siden blev fundet en skongde Pimpsten som vel maae antages at vore i Oldtiden opskjellet af Søen, følgelig midtyl Landet der vor dengang Søen tavere. Pimpstenen fandes paa et Lag af Blaaler, ovenpaa hvilket der er et Lag Jord, ¼ af. tykt, hvilket øverst bedækkes af et Lag skjørved af rame Pyttedes. Ovenpaa Pimpstenen ligge ope Rødder af skjørre store Træer.

7. at der i en Skjør, Alen høyt over Søen, paa Gaarden Skovsvingelter imellem den og Sohvigi Sartor Skibrede, Fjeldbygd i Nordhordlehn, et Par Alen ur. der Overfladen skal findes Tang og Søegræs i skjørjorden.

Dorhellen=Skjøren er et, i Aarhundreder Skovbevoxet, temmelig høit Fjeld, som fortjener nøiagtig Undersøgelse.

8. At de Ruiner af Fæstningen Nöte, som endnu sees paa Harmøen, staae i ei langt fra Søen, og at Havnen saa meget antages at have havt sig. See Urda, 2 Bd. S. 230—233.

Om Oldtids Nøst-Tomterne paa Vigeroen, see Strøms Søndmør. Beskr. 1 D. og om Nøsttomterne i Vindenæs i Hardanger, see

9. at Skrattekjæret ved Augvaldsnæs, hvilket i Oldtiden var overfor i Fredtiden, nu stedse ligger over Søen — hvi det ellers er det nu saa skadelige Feudestyder — hvorom der dog af J. Th. Thrstie i Urdas 2 Bd. S. 411, er gjort saadanne grundede Trivl.

10. At Gotte-Sundet ved Gloppen i Selnes Prestegjeld og Sogn, et Sund, hvori gjennem man fra umindelige Tider har roet endog med lade Baade, befandtes at være blevet saa grundt, at det for en snes Aar siden fandtes nødvendigt at Almuen bekostede Bunden, som er bestaaende af fast Berg, forsynet ved adskillige Mellemrum og Dimensioner.

11. at der, omtrent 1/2 a 2 Alen ned i Tyren ved Strømen imellem store og lille Engegaard i Vande, for 6 a 8 Aar siden blev fundet en stongde Been, Kranier, Rygvirvler og Ribben af Delphiner, og nogle Rygvirvler og Ribben af Halvnoptere, samt et Par Kjæbestykker Hele Skeletter af Delphiner, mange af disse Been have nu i Behold. Ingen vil kan let forsee at vide for at finde et heelt Skelet.

12. at der paa en af de mange Holme, som ligge langs Havkanten norvenfor Høyholmen, i Mangels Prestegjeld, omtrent 1/4 Mile nordenfor Høyholmens Kjæltgiverie, flere Alen ned i et Lag af Myrjord, der ligger circa 10 Alen over Søens Høide, fandt en stongde Kjæmpeleen, der i Laget nederste Deel er blottet for

6.

Gjet og bragt frem i Dagen ved Hellesagerlien Fiskebenbok, som flyder nærmer Thyren og har gjennemsnaarel dennes. Fra dette Sted af Holmen er en af høje Klippevægge indsluttet trang Bugt; men da denne findes paa Holmens indre Side, som vender ind mod Land, er det ej muligt at Pimpstenen af Soen kan vore opskyllet under den høje Stand, Thyrla: vget, paa Holmen nu har. — Prøver af denne Pimpsteen findes i Bergens Museum. —

13. Ert Dele af Skeletter af Søedyr ere fundne i Jorden, indtil 1½ Miil op fra Soen, paa forskjellige Steder i Trondhjems og Bergens Stift. — Disse Steder ere a: i Trondhjems Stift:

1. paa Gaarden Einar, i Stordalen, ca. 1½ Miil fra Soen, hvor Thyra: den af en Hval er fundet. — Kongs: Skrivelse i Beretning i Trondhjemske Samlinger 2den Hefte, P. 120. —

2. Ved en Elv paa Gaarden i Stördalen, circa 1½ Miil fra Søen hvor der i 183½ eller 1836 blev i en Elvemole funget Skielet af et meget stort Dyr, formo. „Dette en Hval.“ Skiseet i Bergen opbevares meyle Rygh[vir]„ ler og 2 Ribben af Dyret.

3. Paa Gaarden Gyrebust, i Stördalen, Straads Prostegield paa Sönmör, hvor der i en Elvemole, circa ½ Miil ogsaa fra Søen, i Aaret 1836 fandtes flere Been af et stort Dyr, formodentlig en Hval. Skiseet i Bergen forvarer 4 af disse Been, hvorblandt et Ribben og et Skulderblad.

4. I Urlands Dalen ved en Elv som löber ud fra et stort Vand i Flerns Annex, Urlands Prestegield i Sogn, hvor en i Skiseet opbevaret Rygvirvel af et stort Dyr, som Sagnet gaar til en Söorm, men som nok var en Hval, er funden.

8)

14. ett der paa Gaarden Grude paa Jodderen, 2 Mile fra Stavanger, ved Elven Stiven, findes et Jordlag, der er nogle Fod hoit, bestaaende af forstenede Insusorendyr. — Museet har Prøver af denne Kieseljord. —

Dette Lag bestaaer af Kieselskaller af forskjellige Arter Infusionsdyr: Navicularea, Naviculæa, Naviculæa? Gallionella? Synedra? Gomphonema? Meridion? Cocconema? Cymbella? Amphora? Epithemia? Eunotia? Himantidium? Surirella? Campylodiscus? Cocconeis? Actinocyclus? Coscinodiscus? Actinoptychus? Triceratium? Biddulphia? Isthmia? Rhabdonema? Grammatophora? Odontidium? Tabellaria? Diatoma? Meridion? Fragilaria? Synedra? Striatella? Rhaphoneis? Amphiprora? Amphitetras? Amphitetras? Amphitetras

nu Horizontal d Lönnen Tuchs
"dug ullof Strikr, dra yfir ad
Vetra Lönnu til ens Lit, sem
af Lönn á nu fyrir eir, á Lau-
"ki og Lönn mun Litr Lyx Jaun
"Rudr. —
yrir yn gjörd
yng Prof. Reichau og Lector Bruun
og undirskrifuu yaa adrar yvolyfir
Skrift á 182. —
Mayr hr
adra undirlig Skjöl um Reichau, ad Lau hún Lar Land jau
und audrk Stad Jru á Island, en ullig
á nu Nig, Kaldrk Bollen yaa Amborg-
"ör á Finmarken. —

B. for en beregnende Besvarelse:

1. at de gamle Huse af Sønnesteder Pladser i Ringgaarden, endnu Rui staae 3 a 4 Alen over Søens Niveau i Ringgaardsvandet. Normere ved Sein vare de vel fra først af ikke satte paa det flade Jordmon.

2. at Oldtids Monumenter, Grave og Kjæmpestene endnu kiende staae el. findes ved Sein i Buskhen, Grund i Ryssythe. See Urda. 2 B. S. 199.

3. at ligesaa Ildsteder findes tæt ved Sein i Skudesnæs Sogn saa talrigen. Urda. 2 B. S. 411.

4. at derved Skafferholmen, kaldt saa, "derfor engang Lysthuus i Sein "skal staaet, paa en bred Klippeveg, der gaaer tæt ved tie Sein, findes en Rune-Indskrift, der indhugget skraas nedefter saa lant, at det

Nederste af Fredskraven, Taaer
under Sören vm det end ikke
er fuld Feed. —

5. at, da Bager Reimert i sin Bager-
gaard paa Hjörnet af Markegaden,
Kraaes veer for Graasholen, om-
trent for 10 Alr. Eden Lö ofsöre et
nyt Bagerhuus med Ovn, der da
ved Grævning i Grunden, i en Dybde
af mellem 2 og 3 alen, blev fun-
den de nederste Tömmerlofter og et
endnu vel bevaret Brøgulv af et
ledet Brohuus, som fra Fortiden
havde staaet der. —
Da denne Dagt ligger circa 40
alen indenfor Fresholen, contrarie-
rer dette Factum gandske mod det
under Litr. A. No 3. anførte. —

6. at vm paa Vidne, nu lidne Hr. Lom
ligger ude i Havet 2 Mile fra det
nærmeste Land, Kierstoen i
Frisiske, findes Fiskegrüder, og al
saadanne paa adskillige andre

Heder sees i Skipperne Beretning
Klövmaalet, ligesaa Raaden
ved Bogestrømen imellem Aar
ger og Sobø; hvilket synes
at lyde hen paa Forkrøbning af
Landet.

12.

Anmerkung:

Hierbey kann [illegible] Ergänzung [illegible] Thüringen [illegible] Thüringen [illegible] Thüringen